

Pravda (to pravé) / Pravé (pravda)

Lidský život může být dvojího typu (tj. může být žit, probíhat a být prožíván dvojitým způsobem): buď se (vědomě) vztahuje k něčemu, proč je žit a pro co může být také obětován (k něčemu, proč žijeme a proč umíráme), anebo nikoliv. Pokud ano, musíme se tázat, „co“ to je (resp. vůbec může být), proč lze žít i umírat. Pokud to je nějaká věc, nějaká předmětná skutečnost, je výsledkem nutně lidské odcizení (tj. člověk se odcizuje svému „poslání“), a to bez ohledu na to, že si člověk tuto životní orientaci zvolil třeba svobodně a dokonce vědomě. Kde je však možná chybná volba, omyl, scestí, tam je možná také volba pravá, správná, tam se otvírá i pravá cesta. A tak vzniká otázka po tom, co je „pravé“ a co nepravé, a jak to lze rozpoznat. Má-li být tato otázka postavena správně (a také otázku lze postavit nesprávně, chybně), musíme kontrolovat alespoň hlavní předpoklady její smysluplnosti (aniž bychom ještě rozhodovali o jejich správnosti, neboť k této další otázce můžeme dospět teprve později, když budou tyto předpoklady myšlenkově uchopeny a formulovány). Asi největším nebezpečím v dnešní myšlenkové situaci jsou předpoklady metafyzické, tj. spjaté s tradičně zpředměťující metafyzikou. Ohrožení pravého myšlenkového postupu spočívá v samotném způsobu myšlení, tj. v LOGU našich myšlenkových – tzv. „logických“ – struktur, pochopitelně nechápaných v čistě formálním smyslu (formalizace v logice totiž spadá v jedno s odsunutím mimologické a nadlogické povahy pravosti myšlení do sféry předmětné shody myslícího s myšleným, tedy se zpředmětněním „pravého“, pro něž je předmětná danost stanovena za normu a kritérium). Jinak řečeno, lidský život může, ale nemusí mít transcendující „složku“, která prošla vědomím a reflexí. To nikterak neznamená, že se může bez této složky obejít vůbec.

(Písek, 940102-1.)